

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross Sectional Analytic Research) เพื่อสำรวจการคัดกรองโรคเรื้อนด้วยตนเองของผู้สัมผัสโรคในบ้าน และเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับการคัดกรองโรคเรื้อนด้วยตนเองของผู้สัมผัสโรคเรื้อนในบ้านในจังหวัดนครราชสีมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้สัมผัสโรคเรื้อนในบ้านผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่สามารถตอบแบบสัมภาษณ์ได้

ขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้สัมผัสโรคเรื้อนในบ้านผู้ป่วยโรคเรื้อนในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวน 199 คน จากจำนวน 50 หลังคาเรือน โดยเลือกศึกษาหลังคาเรือนละ 1 คน รวมตัวอย่างที่ศึกษา 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อวัดตัวแปรต่าง ๆ โดยศึกษาจากทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งลักษณะของแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ สมรส การศึกษา อาชีพ จำนวน 4 ข้อ ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และเติมข้อความ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อด้านสุขภาพ ประกอบด้วยข้อมูลการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเรื้อน การรับรู้ความรุนแรงของการเป็นโรคเรื้อน การรับรู้ผลดีและอุปสรรคของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคเรื้อน จำนวน 38 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการคัดกรองโรคเรื้อนด้วยตนเองของผู้สัมผัสโรคเรื้อนในบ้าน จำนวน 4 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราทางวิชาการที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัย
2. ศึกษาค้นคว้าตำรา วารสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อด้านสุขภาพที่สัมพันธ์กับการคัดกรองโรคเรื้อนด้วยตนเอง
3. นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบพิมพ์เขียวของแบบวัดตัวแปรทุกตัวดังกล่าวข้างต้น โดยมีข้อคำถามลักษณะปลายปิด มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งหมด โดยสร้างตามพิมพ์เขียวหรือกรอบในการทำแบบสอบถามที่กำหนดไว้
4. นำแบบพิมพ์เขียวมาร่างเป็นแบบวัดแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบโครงสร้าง เนื้อหา ความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

5.1 การตรวจสอบความตรง (Validity) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข

5.2 การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะทำการศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งถ้าแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.75 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามชุดนี้สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541) ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงมีดังนี้

5.2.1 แบบวัดการรับรู้โอกาสเสี่ยง เท่ากับ 0.82

5.2.2 แบบวัดการรับรู้ความรุนแรง เท่ากับ 0.80

5.2.3 แบบวัดการรับรู้ผลดี เท่ากับ 0.86

5.2.4 แบบวัดการรับรู้อุปสรรค เท่ากับ 0.78

6. นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงเครื่องมือขั้นสุดท้าย และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบจนอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ตัวแปรและการวัดตัวแปร

1. การวัดตัวแปรอิสระ

- 1.1 การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคเรื้อน
- 1.2 การรับรู้ความรุนแรงของการเป็นโรคเรื้อน
- 1.3 การรับรู้ผลดีของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคเรื้อน

1.4 การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคเรื้อน

มีข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยนำทั้งหมด 38 ข้อ รายข้อมีระดับการวัด และให้ค่าคะแนน ดังนี้
ข้อคำถามที่มีความหมายเชิงบวก ให้ค่าคะแนนดังนี้

เห็นด้วย	ให้คะแนน	1 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	0 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายเชิงลบ ให้ค่าคะแนนดังนี้

เห็นด้วย	ให้คะแนน	0 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	1 คะแนน

เกณฑ์การประเมินระดับการรับรู้พิจารณาจาก ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าพิสัยของคะแนน โดยกำหนดระดับการรับรู้ ดังนี้

ระดับมาก ได้คะแนนอยู่ระหว่างมากกว่า $\bar{X} + \frac{1}{2}$ S.D. ถึงคะแนนสูงสุด

ระดับปานกลาง ได้คะแนนอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm \frac{1}{2}$ S.D.

ระดับน้อย ได้คะแนนอยู่ระหว่างคะแนนต่ำสุด ถึงน้อยกว่า $\bar{X} - \frac{1}{2}$ S.D.

เกณฑ์ในการจัดระดับการรับรู้โดยแบ่งระดับการรับรู้เรื่องความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคเรื้อน เป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนน้อยกว่า	60%	มีระดับการรับรู้	ต่ำ
คะแนนอยู่ระหว่าง	60% - 80%	มีระดับการรับรู้	ปานกลาง
คะแนนมากกว่า	80%	มีระดับการรับรู้	สูง

2. การวัดตัวแปรตาม ตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้คือ การคัดกรองโรคเรื้อนด้วยตนเอง

ได้แก่ การสำรวจผิวหนังตนเองเพื่อตรวจดูอาการโรคเรื้อน การปฏิบัติในการสำรวจผิวหนังตนเอง ความสม่ำเสมอในการตรวจ และการทดสอบอาการชาของรอยโรค มีข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ โดยพิจารณาจากรายข้อซึ่งมีระดับการวัด ดังนี้

การสำรวจผิวหนังตนเองเพื่อตรวจดูอาการโรคเรื้อนหรือไม่

ไม่สำรวจ	ให้คะแนน	0 คะแนน
สำรวจ	ให้คะแนน	1 คะแนน

การสำรวจผิวหนังตนเองเพื่อตรวจดูอาการโรคเรื้อนอย่างไร

ดูวงดำขาว หรือผื่นนูนแดง	ให้คะแนน	1 คะแนน
ดูผื่นคัน หรืออย่างอื่น	ให้คะแนน	0 คะแนน

ความสม่ำเสมอในการสำรวจผิวหนังตนเองเพื่อตรวจดูอาการโรคเรื้อน

ตรวจเดือนละครั้ง	ให้คะแนน	1 คะแนน
------------------	----------	---------

ตรวจสัปดาห์ละครั้ง	ให้คะแนน	2 คะแนน
ตรวจทุกวัน	ให้คะแนน	3 คะแนน
การทดสอบอาการของรอยโรคบนผิวหนัง		
ไม่ทดสอบ	ให้คะแนน	0 คะแนน
ทดสอบ	ให้คะแนน	1 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการศึกษานี้คือ หลังคาเรือนที่มีผู้สัมผัส โรคเรื้อนร่วมบ้านในจังหวัดนราธิวาส จาก 50 หลังคาเรือน รวม 50 คน มีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือโรงพยาบาลทุกแห่งในจังหวัดนราธิวาส ในการนัดผู้ป่วยและผู้สัมผัสโรคเรื้อนร่วมบ้าน ของแต่ละอำเภอมาพร้อมกัน ณ โรงพยาบาลประจำอำเภอนั้น ๆ ตามแผนที่กำหนด
2. ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ที่จะลงสำรวจข้อมูล เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย และทำความเข้าใจแบบสัมภาษณ์โดยละเอียด
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้ ในระหว่างวันที่ 8 - 19 มิถุนายน 2552
4. เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จในแต่ละวัน ผู้วิจัยจะรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ทุกชุด

การตรวจสอบข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ว่าข้อมูลมีการบันทึกทุกหัวข้อหรือไม่ และตรวจสอบความสอดคล้อง (Consistency) ว่าคำตอบมีความสอดคล้องกันหรือไม่
2. การลงรหัส (Coding) ผู้วิจัยลงรหัสตามคู่มือ
3. การบันทึกและการตรวจสอบการบันทึกด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้มีดังนี้

1. สถิติพรรณนา ใช้การแจกแจงความถี่เป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้เห็นลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

2
16 100
5 200 1

288431

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพกับการคัดกรองโรคเรื้อนด้วยตนเองของผู้สัมผัสโรคเรื้อนร่วมบ้าน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University